

Uniwersytet
Wrocławski

Prawo patentowe

dr Agnieszka Sztoldman

Zakład Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego
Międzynarodowego

2019/2020

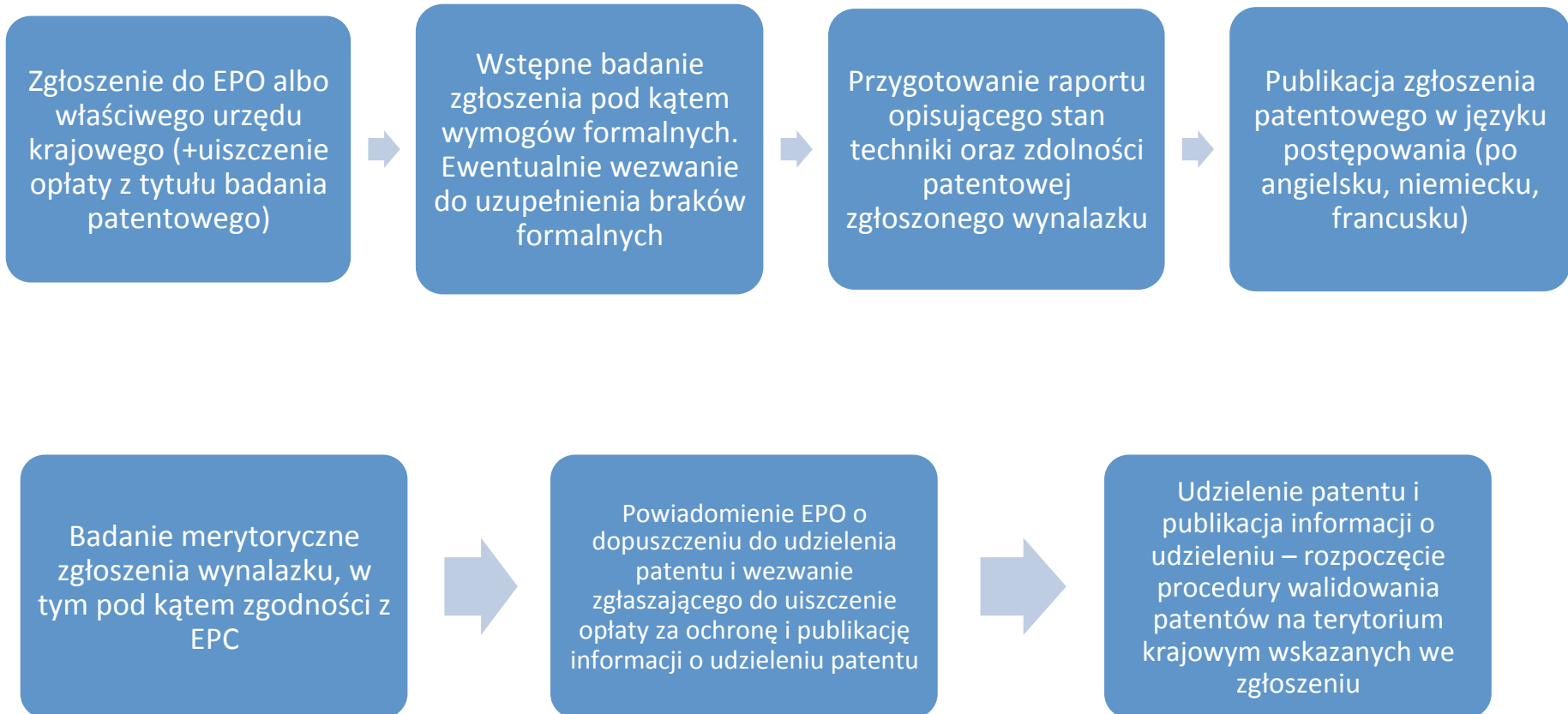
Patent – ograniczone w czasie prawo wyłączone

- Skutek monopol ekonomiczny
- W Europie na rzecz twórców – wyjątki wynikające z ustawy (np. wynalazki pracownicze)
- Skuteczne na terytorium danego kraju
 - Patenty krajowe
 - Patenty europejskie
 - Patent unijny o jednolitym skutku (?)
- Prawo zakazowe
- Udzielenie patentu = umowa społeczna

Procedury udzielenia patentu w Europie

- Procedura krajowa – prawo krajowe: Ustawa prawo własności intelektualnej
 - Zgłoszenie wynalazku do Urzędu Patentowego
- Procedura regionalna (ponadnarodowa): Konwencja o udzielaniu patentów europejskich (EPC)
 - Zgłoszenie wynalazku i wskazanie państw – terytoriów ochrony (art. 38 EPC)
- Procedura międzynarodowa: Patent Cooperation Treaty (PCT)
 - Zgłoszenie do WIPO i wskazanie państw-terytoriów ochrony (art. 152 PCT)
- Niezależnie od procedury udzielany jest patent, który jest tytułem krajowym i który ma treść i zakres zgodnie z danym prawem krajowym !

Procedura udzielenia patentu europejskiego na podstawie konwencji o udzielaniu patentów europejskich

Zdolność patentowa - patent może być udzielony na:

- Wynalazek (brak definicji ustawowej; rozwiązanie o charakterze technicznym)
- Bez względu na technologie
- Jeżeli jest on:
 - Nowy
 - Ma przemysłową stosowalność
 - Charakteryzuje go postęp techniczny
- 3 rodzaje patentów: produkt, sposób, zastosowanie
 - 4 na dawkowanie?

Jaki wynalazek może zostać zarejestrowany – podsumowanie

- Czy dane rozwiązanie jest wyłączone od patentowania?
- Czy dane rozwiązanie ma charakter techniczny?
- Czy dany wynalazek jest nowy, cechuje go postęp techniczny i ma przemysłową stosowalność?

Kryterium patentowalności	Ustawa Prawo własności przemysłowej	EU dyrektywa o wynalazkach biotechnologicznych	Konwencja udzielaniu patentów europejskich (EPC)	Regulacje implementujące (EPC)
Wyłączenie ze względu na porządek publiczny / moralność	Art. 29 (1) pkt 1	Art. 6 i związane motywy: 26, 36 i 45	Art. 53a	Zasada 28
Wyłączenie odmian roślin i procesów wyłącznie biologicznych	Art. 29 (1) pkt 2	Art. 2,3,4 i 12 i związane motywy, w tym 8-10,13,29-33 i 47-53.	Art. 53b	Zasady 26(4-6), 27 (b-c)
Wyłączenie metod medycznych (chirurgiczne, terapeutyczne, diagnostyczne)	Art. 29 (1) pkt 3	Motyw 35	Art. 53c	-
Wymogi dla wynalazku	Art. 28	Art. 3 i 5 i związane motywy, w tym 20-23	Art. 52(1),(2) i (3)	Zasady 27(a) i 29(1) i (2)
nowość	Art. 25	Art. 3 i związane motywy, w tym 22	Art. 52 (1), 54 i 55	-
Poziom wynalazczy	Art. 26	Art. 3 i związane motywy, w tym 22	Art. 52(1) i 56	-
Przemysłowa stosowalność	Art. 27	Art. 3 i związane motywy, w ty, 20-24	Art. 52(1) i 57	Zasada 29(3)

Wyłączenia od patentowalności (niezależnie, czy spełniają przesłanki zdolności patentowej):

- Wynalazki, których komercjalizacja byłaby sprzeczna z porządkiem publicznym lub moralnością
- Odmiany roślin i rasy zwierząt
- Konieczne biologiczne procesy do produkcji roślin lub hodowli zwierząt
- Metody chirurgiczne, terapeutyczne i terapie diagnostyczne

Wynalazki sprzeczne z moralnością lub porządkiem publicznym (I)

- Nie jest wystarczające, że komercjalizacja jest zakazana przez ustawę
- Porządek publiczny – ochrona bezpieczeństwa publicznego, fizycznej integralności osób jako członków społeczeństwa i ochrona środowiska (decyzja EPO, T-356/93, PLANT GENETIC SYSTEMS)
- MORALNOŚĆ – związana z przekonaniem, że określone zachowanie jest słuszne i akceptowalne, a inne nie; oparte na całości istniejących norm w danej kulturze (decyzja EPO, T-356/93, PLANT GENETIC SYSTEMS)
- Przykłady wynalazków sprzecznych z porządkiem publicznym lub moralnością (por. art. 6(1) i 6(2) dyrektywy o wynalazkach biotechnologicznych):
 - Proces klonowania ludzi
 - Proces modyfikowania linii tożsamości genetycznej ludzi
 - Korzystanie z ludzkich embrionów dla celów przemysłowych i komercyjnych
 - Proces modyfikowania tożsamości genetycznej zwierząt, który prawdopodobnie z powoduje ich cierpienie bez istotnej korzyści medycznej dla ludzi lub zwierząt

Wynalazki sprzeczne z moralnością lub porządkiem publicznym – przykłady spraw (II)

Podstawa prawna	Sprawa	Krótkie streszczenie
Art. 53a EPC	Howard Florey / Relaxin (1995)	Sekwencja DNA nie może zostać opatentowana, nawet jeżeli dawca się na to zgadza
Art. 53a EPC	C-377/98 Kingdom of Netherlands pko Parlament Europejski	Można patentować materiał biologiczny pochodzący od człowieka za zgodą dawcy
Art. 53a EPC / 6(1) dyrektywy o wynalazkach biotechnologicznych	C-34/10 Brustle p-ko Greenpeace	Materiał biologiczny pochodzący od człowieka jest wyłączony od patentowania, jeżeli jego komercjalizacja może naruszyć godność lub integralność osoby ludzkiej
Art. 53a EPC / 6(1) dyrektywy o wynalazkach biotechnologicznych	T19/90 Onco-mouse	Każdy przedmiot będzie wyłączony od patentowania, jeżeli społeczne koszty są większe niż korzyści z jego opatentowania dla społeczeństwa
Art. 53a EPC / 6(2)(c) dyrektywy o wynalazkach biotechnologicznych	G2/06 WARF / Stem Cells (2009)	Materiał biologiczny pochodzący od człowieka jest wyłączony od patentowania, jeżeli jego komercjalizacja może naruszyć godność lub integralność osoby ludzkiej

Odmiany roślin / konieczne procesy biologiczne

- art. 53b EPC / art. 4 dyrektywy o wynalazkach biotechnologicznych-
wyłączenie od patentowania z uwagi na interes publiczny:
 - Odmian roślin
 - Ras zwierząt
 - Koniecznych procesów biologicznych dla wytwarzania odmian roślin lub ras zwierząt
- Ale można patentować wynalazki, które wykorzystują materiał biologiczny i tworzą razem dodatkową jakość (np. nie samą odmianę)
- Jeżeli produkt (np. odmiana roślin) może być wyłącznie uzyskany w wyniku zastosowania procesu biologicznego bez innych metod ujawnionych w zgłoszeniu patentu

Wyłączenie od patentowania metod chirurgicznych, terapeutycznych i diagnostycznych (art. 53 (c) EPC)

- Można jednak udzielić patentu na produkty, zwłaszcza substancje, gdy stosowane są metody terapeutyczne i ta konieczność jest uzasadniona przepisem prawa (art. 52(4) EPC)
- Można też udzielić patentu na zastosowanie produktu w celu wytworzenia produktu leczniczego o określonym terapeutycznym zastosowaniu (decyzja EPO T1780/12 w sprawie Board of regents, University of Texas / Cancer Treatment)
- Można też udzielić patentu na produkt o zastosowaniu medycznym (decyzja EPO G2/08 w sprawie Abbott respiratory / dosage regime) (art. 54 (4) i (5) EPC)

Wymogi dotyczące wynalazku (art. 52(2) i (3) EPC)

- Nie są wynalazkami:
 - Odkrycia, teorie naukowe, metody matematyczne
 - Dzieła estetyczne
 - Plany, zasady, metody czynności, metody gier lub prowadzenia biznesu, programy komputerowe
 - Przedstawienie informacji
- Test, czy rozwiązanie ma charakter techniczny, aby być wynalazkiem:
 - Wystarczy, że zawiera jedną techniczną właściwość, która nie musi dominować (G3/08 ws. *Presidents reference / computer programe exclusion*)
 - Musi wynikać z działania człowieka polegającym na używaniu siły natury w celu uzyskania przyczynowego, obiektywnie postrzegalnego i powtarzalnego rezultatu (decyzja EPO z 2010 ws. *Essentially Biological Process I*)

Przesłanka nowości

- Wynalazek jest nowy jeżeli nie należy do stanu techniki w chwili pierwszeństwa i oceniając stan faktyczny można rozsądnie oczekiwać, że w chwili zgłoszenia nie będzie częścią stanu techniki
- Test ujawnienia - czy na podstawie posiadanych informacji znawca stanu techniki mógłby otworzyć dane rozwiązanie techniczne?
 - Co jest wynalazkiem i czy posiada konieczne (konstituujące) elementy techniczne?
 - Jaka jest data pierwszeństwa i stan techniki w dacie pierwszeństwa?
 - Czy wszelkie odniesienia przed datą pierwszeństwa umożliwiają znawcy techniki odtworzenie wynalazku w dacie pierwszeństwa?

Ujawnienie wynalazku nieniwczące nowości

- Przypadki nieuczciwego ujawnienia wynalazku, które na podstawie ustawy / konwencji (art. 54(2) i art. 55 EPC) nie powoduje zniweczenia przesłanki nowości
- Ujawnienie musi być wynikiem nadużycia względem zgłaszającego lub jego poprzednika prawnego
 - Nadużycie nie może mieć miejsca wcześniej niż do 6 miesięcy od zgłoszenia (nie od daty pierwszeństwa, co wynika z decyzji EPO G3/98 *ws. Univeristy patents / six months period*)
- Ujawnienie wynalazku na wystawie (pierwszeństwo wystawowe)
 - Wystawa musi być zarejestrowana na oficjalnej liści prowadzonej przez Urząd Patentowy RP albo Europejską Organizację Patentową (EPO)
 - Sprawa Cohen-Boyer, w której państwa członkowskie odmówiły uznania okresu łaski, wskazując, że na wystawie doszło do ujawnienia wynalazku szkodzącego nowości

Poziom wynalazczy (I)

- Chodzi o zapewnienie, że dany wynalazek jest dostatecznie różny od znanego stanu techniki w danej dziedzinie technologii (czyli nie tylko inne w stosunku do tego, co jest znane odbiorcom)
- Wynalazek ma poziom wynalazczy, jeżeli mając na względzie stan techniki, rozwiązane zawarte w wynalazku nie jest oczywiste dla znawcy techniki
- Rozwiązania techniczne, których wkład w stan techniczny jest nie-techniczny albo, które nie mają żadnego wkładu technicznego lub nie – nie mają poziomu wynalazczego

Poziom wynalazczy – test (II)

Ustalenie poziomu wynalazczego wynalazku wymaga ustalenia 3 elementów:

- Identyfikacja wynalazku i jego niezbędnych elementów technicznych
- Identyfikacja daty pierwszeństwa i stanu techniki w dacie pierwszeństwa, wyłączone ujawnienie, które nie niweczy nowości
- Ustalenie, czy mając na względzie stan techniki i bez żadnej wiedzy o wynalazku, wynalazek byłby oczywisty dla znawcy techniki w dacie pierwszeństwa

Przemysłowa stosowalność

- Wynalazek musi nadawać się do stosowania w wybranej dziedzinie przemysłu, w tym w rolnictwie
- Wystarczy, aby ujawnienie wynalazku powodowało konkretną korzyść w postaci praktycznego zastosowania (korzyść teoretyczna nie wystarczy)
 - Decyzja EPO T898/05 ws. ZYMOGENETICS
- W przypadku patentu na produkt należy wskazać funkcję produktu

Skutki udzielenia patentu

- Na wskazanym terytorium
- Od daty zgłoszenia wynalazku (w razie decyzji o udzieleniu patentu)
- Na okres do 20 lat (ale w przypadku patentów dotyczących produktów leczniczych możliwość udzielenia dodatkowego prawa ochronnego)

Zakres przedmiotowy patentu (I)

- Zakres przedmiotowy określają zastrzeżenia patentowe
- Opis i rysunki wynalazku mogą być wykorzystywane dla interpretacji zastrzeżeń patentowych
- Metody interpretacji zastrzeżeń patentowych
 - 1) Interpretacja kontekstualna z perspektywy znawcy techniki
 - Wynik próby znalezienia złotego środka między sprzecznymi podejściami wykładni zastrzeżeń patentowych w Anglii i Niemczech (zob. np. decyzja EPO G2/88 ws. *Mobil/ Friction Reducing Additive; Improver Corporation pko Remington Consumr Products*)
 - Celem jest rekonstrukcja znaczenia literalnego wynikającego z użytego języka przez osobę redagującą zgłoszenie patentowe
 - Bierze się pod uwagę ideę techniczną wynalazku

Zakres przedmiotowy patentu (II)

2) Doktryna ekwiwalentów (podstawa art. 2 protokołu do EPC)

- wprowadzona w celu ujednoczenia europejskich kryteriów oceny zakresu przedmiotowego patentu
- W celu ustalenia zakresu ochrony wynikającej z patentu europejskiego, należy wziąć pod uwagę każdy element ekwiwalentny do elementu określonego w danym zastrzeżeniu
- Połączenie zasad interpretacji i rekonstrukcji celów politycznych ochrony patentowej w danej jurysdykcji (bo wykroczenie poza literalne brzmienie zastrzeżeń patentowych)
- Rozbieżność między poszczególnymi jurysdykcjami, np. angielską i niemiecką:
 - a) *Sprawa Occlutech GmbH v.s AGA Medical Corporation* (2011) (Niemiecki Sąd Najwyższy)
 - Każdy ekwiwalentny przedmiot, do którego odnosi się patent jako alternatywa do wynalazku będzie poza zakresem monopolu uprawnionego z patentu
 - b) *Sprawa Catnic / Kirin –Amgen* (2017) (UK Supreme Court)
 - Dwustopniowy test, czy:
 - 1) Czy dany przedmiot wchodzi w zakres zastrzeżeń w wyniku „normalnej interpretacji”?
 - 2) Czy dany przedmiot różni się od tego w wyniku „normalnej interpretacji” w pomijalny sposób, mając na względzie wynik interpretacji i względy polityczne?

**Epilady v Smooth & Silky ... or London v Düsseldorf
(Patents Court, *Improver v Remington* [1990] FSR 181,
OLG Düsseldorf, *Improver v Remington* [1993] IIC 838)**

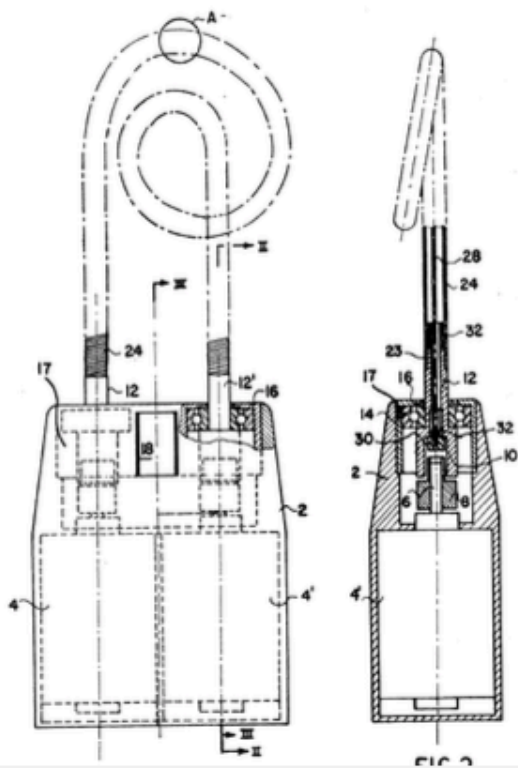

Epilady

Smooth & Silky

EP 0101656 – Apparatus for hair removal

Claim 1: An electrically powered depilatory device comprising: a hand held portable housing (2); motor means (4, 4') disposed in said housing; and a **helical spring (24)** comprising a plurality of adjacent windings arranged to be driven by said motor means in rotational sliding motion relative to skin bearing hair to be removed, said helical spring (24) including an arcuate hair engaging portion arranged to define a convex side whereat the windings are spread apart and a concave side corresponding thereto whereat the windings are pressed together, the rotational motion of the helical spring (24) producing continuous motion of the windings from a spread apart orientation at the convex side to a pressed together orientation on the concave side and for the engagement and plucking of hair from the skin of the subject, where by the surface velocities of the windings relative to the skin greatly exceed the surface velocity of the housing relative thereto."

(11) **EP 1 964 022 B1**

(12) **EUROPEAN PATENT SPECIFICATION**

(45) Date of publication and mention of the grant of the patent:
10.03.2010 Bulletin 2010/10

(21) Application number: **06846405.6**

(22) Date of filing: **30.11.2006**

(51) Int Cl.:
G06F 21/20 (2006.01) G06F 3/048 (2006.01)

(86) International application number:
PCT/US2006/061370

(87) International publication number:
WO 2007/076210 (05.07.2007 Gazette 2007/27)

(54) **UNLOCKING A DEVICE BY PERFORMING GESTURES ON AN UNLOCK IMAGE**

ENTSPERRUNG EINER VORRICHTUNG DURCH DURCHFÜHRUNG VON GESTEN AUF EINEM ENTSPERRUNGSBILD

DEVERROUILLAGE D'UN DISPOSITIF PAR DES GESTES EFFECTUES SUR UNE IMAGE DE DEVERROUILLAGE

(84) Designated Contracting States:
AT BE BG CH CY CZ DE DK EE ES FI FR GB GR HU IE IS IT LI LT LU LV MC NL PL PT RO SE SI SK TR

(30) Priority: **23.12.2005 US 322549**

(43) Date of publication of application:
03.09.2008 Bulletin 2008/36

(60) Divisional application:
09170574.9 / 2 128 782

(73) Proprietor: **Apple Inc.**
Cupertino, CA 95014 (US)

(72) Inventors:
• **CHAUDHRI, Imran**
San Francisco, CA 94102 (US)
• **ORDING, Bas**
San Francisco, CA 94131 (US)
• **ANZURES, Freddy, A.**
San Francisco, CA 94117 (US)

• **VAN OS, Marcel**
San Francisco, CA 94110 (US)
• **LEMAY, Stephen, O.**
San Francisco, CA 94122 (US)
• **FORSTALL, Scott**
Mountain View, CA 94040 (US)
• **CHRISTIE, Greg**
San Jose, CA 95129 (US)

(74) Representative: **Lang, Johannes**
Bardehle, Pagenberg, Dost, Altenburg, Geissler
Postfach 86 06 20
81633 München (DE)

(56) References cited:
WO-A-2004/001560 US-A- 5 821 933
US-A- 5 907 327

• **"ACCESS/CONTROL ICONS (ICON KEYS)" IBM TECHNICAL DISCLOSURE BULLETIN, IBM CORP. NEW YORK, US, vol. 38, no. 4, 1 April 1995 (1995-04-01), pages 407-409, XP000516196 ISSN: 0018-8689**

Description**TECHNICAL FIELD**

[0001] The disclosed embodiments relate generally to user interfaces that employ touch-sensitive displays, and more particularly, to the unlocking of user interfaces on portable electronic devices.

BACKGROUND

[0002] Touch-sensitive displays (also known as "touch screens" or "touchscreens") are well known in the art. Touch screens are used in many electronic devices to display graphics and text, and to provide a user interface through which a user may interact with the devices. A touch screen detects and responds to contact on the touch screen. A device may display one or more soft keys, menus, and other user-interface objects on the touch screen. A user may interact with the device by contacting the touch screen at locations corresponding to the user-interface objects with which she wishes to interact.

[0003] Touch screens are becoming more popular for use as displays and as user input devices on portable devices, such as mobile telephones and personal digital assistants (PDAs). One problem associated with using touch screens on portable devices is the unintentional activation or deactivation of functions due to unintentional contact with the touch screen. Thus, portable devices, touch screens on such devices, and/or applications running on such devices may be locked upon satisfaction of predefined lock conditions, such as upon entering an active call, after a predetermined time of idleness has elapsed, or upon manual locking by a user.

[0004] Devices with touch screens and/or applications running on such devices may be unlocked by any of several well-known unlocking procedures, such as pressing a predefined set of buttons (simultaneously or sequentially) or entering a code or password. Document WO 2004/001560 discloses unlocking a touch screen upon detecting touches on predetermined areas in a given order. These unlock procedures, however, have drawbacks. The button combinations may be hard to perform. Creating, memorizing, and recalling passwords, codes, and the like can be quite burdensome. These drawbacks may reduce the ease of use of the unlocking process and, as a consequence, the ease of use of the device in general.

unlocked states). In addition, there is a need for sensory feedback to the user regarding progress towards satisfaction of a user input condition that is required for the transition to occur.

SUMMARY

[0006] A method of controlling a portable electronic device with a touch-sensitive display is defined by the appended claims.

[0007] The aforementioned method may be performed by a portable electronic device having a touch-sensitive display with a graphical user interface (GUI), one or more processors, memory and one or more modules, programs or sets of instructions stored in the memory for performing these methods. In some embodiments, the portable electronic device provides a plurality of functions, including wireless communication.

[0008] Instructions for performing the aforementioned methods may be included in a computer program product configured for execution by one or more processors.

BRIEF DESCRIPTION OF THE DRAWINGS

[0009] For a better understanding of the aforementioned embodiments of the invention as well as additional embodiments thereof, reference should be made to the Description below, in conjunction with the following drawings in which like reference numerals refer to corresponding parts throughout the figures.

[0010] Figure 1 is a block diagram illustrating a portable electronic device, according to some embodiments of the invention.

[0011] Figure 2 is a flow diagram illustrating a process for transitioning a device to a user-interface unlock state, according to some embodiments of the invention.

[0012] Figure 3 is a flow diagram illustrating a process for transitioning a device to a user-interface unlock state, according to some embodiments of the invention.

[0013] Figures 4A - 4B illustrate the GUI display of a device in a user-interface lock state, according to some embodiments of the invention.

[0014] Figures 5A - 5D illustrate the GUI display of a device at various points of the performance of an unlock action gesture, according to some embodiments of the invention.

[0015] Figure 6 is a flow diagram illustrating a process for indicating progress towards satisfaction of a user input condition according to some embodiments of the inven-

(and releases the second unlock image 1008). In some embodiments, the unlock action is completed when the unlock image 1008 is moved to the end of the channel 1010, with or without the user breaking contact, and the second unlock image 1008 disappears. As shown in Figure 11D, upon completion of the unlock action with respect to the second unlock image 1008, the device displays on the touch screen the user-interface objects 1106

Claims

- 55 1. A computer-implemented method of controlling a portable electronic device (400, 1000) comprising a touch-sensitive display (408, 1014), comprising:

12

23

EP 1 964 022 B1

24

detecting (308, 908) contact with the touch-sensitive display (408, 1014) while the device is in a user-interface lock state;

transitioning (314, 914) the device (400, 1000) to a user-interface unlock state if the detected contact corresponds to a predefined gesture; and

maintaining (312, 912) the device (400, 1000) in the user-interface lock state if the detected contact does not correspond to the predefined gesture;

characterized by

moving an unlock image (402, 1002, 1008) along a predefined displayed path on the touch-sensitive display (408, 1014) in accordance with the contact, wherein the unlock image (402, 1002, 1008) is a graphical, interactive user-interface object with which a user interacts in order to unlock the device (400, 1000).

2. The computer-implemented method of claim 1, further comprising displaying (304) the unlock image (402) and one or more visual cues on the touch-sensitive display (408) while the portable electronic device (400) is in a user-interface lock state, wherein the one or more visual cues indicate a movement of the unlock image (402) along the touch-sensitive display (408) that will unlock the device (400).

transitioning (914) the device (1000) to a first active state corresponding to the first unlock image (1002) if the detected contact corresponds to a predefined gesture with respect to the first unlock image (1002); and

transitioning (914) the device (1000) to a second active state distinct from the first active state if the detected contact corresponds to a predefined gesture with respect to the second unlock image (1008).

6. A portable electronic device (100, 400, 1000), comprising:

a touch-sensitive display (126, 408, 1014);
one or more processors (106);
memory (102); and
one or more programs (132 to 146), wherein the one or more programs (132 to 146) are stored in the memory (102) and configured to be executed by the one or more processors (106), the programs (132 to 146) including instructions for:

detecting (308, 908) contact with the touch-sensitive display (126, 408, 1014) while the device (100, 400, 1000) is in a user-interface lock state;

Device
400

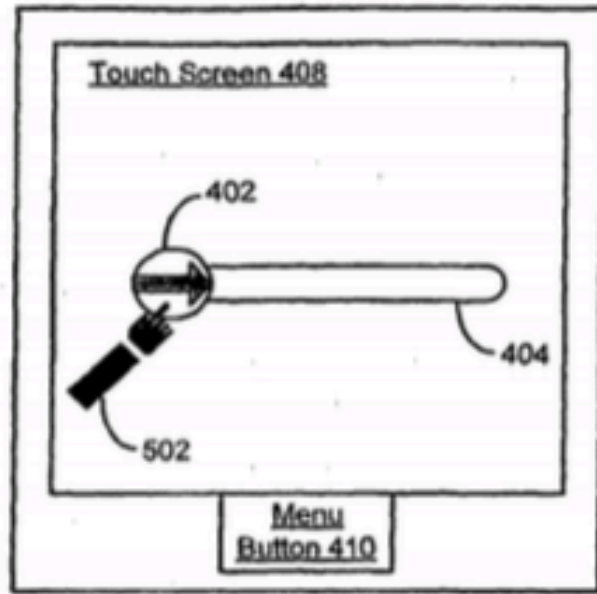

Figure 5A

Device
400

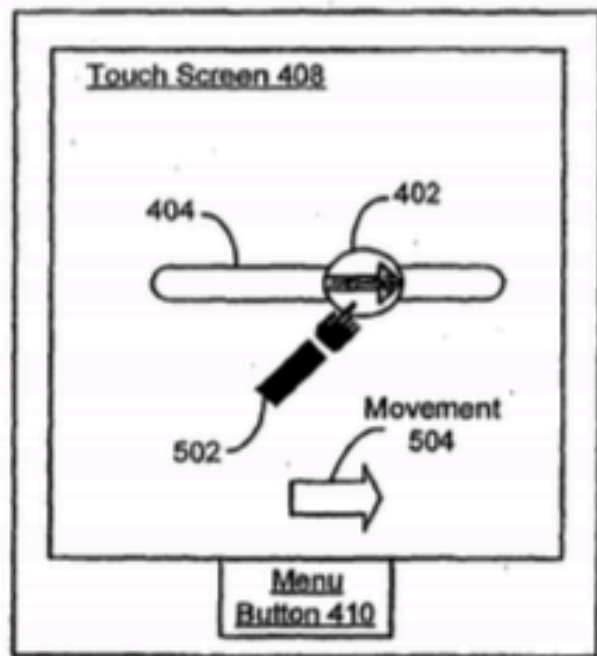

Figure 5B

Uprawnienia zakazowe wynikające z patentu

- Oferowanie
- Wytwarzanie
- Importowanie (+eksportowanie)
- Wprowadzanie do obrotu (+wprowadzanie na rynek)
- Składowanie (w tym przechowywanie)
- Stosowanie

Ograniczenia patentu

- działanie wchodzi w treść patentu bez zgody uprawnionego, ale nie stanowi naruszenia patentu z uwagi na brak bezprawności wynikający z przepisu ustawy
- Katalog zamknięty (art. 69 Ustawy prawo własności przemysłowej)
 - Wyjątek badawczy i regulacyjny
 - Tranzyt
 - Przywilej apteczny
- Wyczerpanie patent – w wyniku pierwszego wprowadzenia do obrotu na terytorium UE konkretnego egzemplarza produktu chronionego patentem przez uprawnionego lub osoby za zgodą uprawnionego

Aktualne wyzwania prawa patentowego

- Wzrost zgłoszeń patentowych na świecie
- Nowe sektory: patenty biotechnologiczne i farmaceutyczne (ang. *essential medicines* i gąszcze patentowe)
- Druk 3D
- Działania na rzecz ulepszenia jakości i efektywności systemu patentowego – pakiet patentu unijnego o jednolitym skutku po Brexit i wyroku niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego